
 МАУП	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ» ПІВНІЧНОУКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ ГЕРОЇВ КРУТ Кафедра: Управління персоналом, економіки праці та публічного управління
	Затверджую: Заступник директора з науково-педагогічної роботи (підпис) Положенцева К. Л. (П.І.Б.) « 05 » « 03 » 2024 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

З ДИСЦИПЛІНИ «Макроекономіка»

Статус дисципліни: **обов'язкова дисципліна загальної підготовки**
 Галузь знань: **07 Управління та адміністрування**
 Спеціальність: **073 Менеджмент**
 Освітня програма: **«Менеджмент»**
 Спеціалізація: -

Форма навчання: **денна; Курс: 2 (бакалавр); Семестр: 4**
 Обсяг в кредитах ЄКТС/Всього годин 4/120 за навчальним планом від 31.03.2023 р.
 лекції (Л) **28**
 семінарські заняття (СЗ)
 практичні заняття (ПЗ) **28**
 індивідуально-консультативна робота (ІКР)
 самостійна робота здобувачів (СРС) **64**

Розробник (-и) робочої навчальної програми навчальної дисципліни:

Маклюк О.В., старший викладач кафедри управління персоналом, економіки праці та публічного управління

Викладач:

Маклюк О.В., старший викладач кафедри управління персоналом, економіки праці та публічного управління

Робочу навчальну програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри Управління персоналом, економіки праці та публічного управління протокол №7 від 28.02.2024 р.

Завідувач кафедри Попова Г.Ю.
(підпис)

Робочу навчальну програму погоджено з гарантом (керівником) освітньої програми «Менеджмент»
28 02_ 2024_ р.

Гарант (керівник) освітньої програми Положенцева К.Л.
(підпис)

Рекомендовано науково-методичною радою Північноукраїнського інституту імені Героїв Крут ПрАТ «ВНЗ «МАУП» (протокол № 7 від 5 березня 2024 р.)

Голова науково-методичної ради Положенцева К.Л.
(підпис)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
Кількість кредитів: 4 Загальна кількість годин: 120	Лекції	
	28	6
	Семінарські заняття:	
	28	4
	Самостійна робота:	
	64	110
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	обов'язкова	
Форма семестрового контролю	екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Предметом макроекономіки є механізм функціонування та розвитку національної економіки. Макроекономічна теорія пояснює, як на економічний добробут домогосподарств впливають зміни, що відбуваються в економічній системі. Вона з'ясовує, чому фірми можуть здобути або втратити значні суми грошей, коли змінюється економічне середовище, в якому вони функціонують, як і чому змінюються загальні умови ділової активності, як це можна зрозуміти, пояснити, а інколи і передбачити.

Мета дисципліни: розкрити механізм функціонування економіки на основі макроекономічних теорій, концепцій, моделей, які обґрунтовані світовою та вітчизняною наукою і апробовані в економічній практиці.

Основні завдання:

- показати місце макроекономічної науки в суспільстві;
- обґрунтувати зміст основних економічних теорій, на які спирається сучасна макроекономічна наука і практика господарювання;
- висвітлити основні методи і моделі макроекономічного аналізу;
- визначити функції ринкового саморегулювання, необхідність і сутність державного втручання в економіку;
- розкрити зміст механізму державного регулювання економіки за допомогою засобів фіскальної, грошово-кредитної, зовнішньоекономічної та соціальної політики;
- ознайомити студентів з основними моделями економічного розвитку та методами розрахунку показників економічного зростання.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен набути такі відповідні компетентностям дескриптори НРК (за 6-м рівнем, бакалаврським):

1. Знання:

ЗН1 Концептуальні знання, набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень;

ЗН2 Критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності.

2. Уміння:

УМ1 Розв'язання складних непередбачуваних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів та інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів.

3. Комунікація:

К2 Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію.

3. Програмні компетентності та результати, які формуються при вивченні навчальної дисципліни:

Інтегральна компетентність:

ІК1 Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

Загальні компетентності:

ЗК3 Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу;

ЗК5 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

ЗК12 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК4 Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними.

Програмні результати навчання:

ПРН 3 Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства;

ПРН 4 Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень;

ПРН 7 Виявляти навички організаційного проектування;

ПРН 10 Мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації;

ПРН 11 Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації;

ПРН 17 Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

№	Назва змістових модулів, тем Курс 2 Семестр 4 Обсяг в кредитах ЄКТС/Всього годин у семестрі 4/120	Розподіл годин між видами робіт				Примітка
		Лекції	Практичні та семінарські	Самостійна робота	Форма контролю	
Змістовий модуль I. Макроекономічні показники і методи їх розрахунку						
1.	Макроекономіка як наука	4	2	6	У,Т	
2.	Макроекономічні показники і методи їх розрахунку	2	4	6	СР, Т	МК
Змістовий модуль II. Макроекономічна нестабільність						
3.	Макроекономічна нестабільність	2	2	6	У, Т	
4.	Сукупний попит і сукупна пропозиція	2	2	6	У, СР	
5.	Споживання, заощадження, інвестиції	2	2	6	У,Т	МК
Змістовий модуль III. Макроекономічна рівновага						
6.	Моделі економічної рівноваги	4	4	6	У, СР	МК
Змістовий модуль IV. Змістовий модуль IV. Державне регулювання економіки						
7.	Фіскальна політика	2	2	6	У	
8.	Монетарна політика	2	2	4	У, Т	
9.	Модель IS-LM	2	2	4	У,Т	
10.	Ринок праці та соціальна політика	2	2	6	У,Т	
11.	Економічне зростання	2	2	4	У, Т	
12.	Макроекономічна рівновага світового господарства	2	2	4	СР	МК ПК
Всього – 120 год		28	28	64		

Тематичний план для заочної форми навчання

№	Назва змістових модулів, тем Курс 2 Семестр 4 Обсяг в кредитах ЄКТС/Всього годин у семестрі 4/120	Розподіл годин між видами робіт				Примітка
		Лекції	Практичні та семінарські	Самостійна робота	Форма контролю	
Змістовий модуль I. Макроекономічні показники і методи їх розрахунку						
1.	Макроекономіка як наука	0,5	0,5	10	Т	
2.	Макроекономічні показники і методи їх розрахунку	0,5	0,25	10	СР, Т	МК
Змістовий модуль II. Макроекономічна нестабільність						
3.	Макроекономічна нестабільність	0,5	0,5	10	Т	
4.	Сукупний попит і сукупна пропозиція	0,5	0,25	10	СР	
5.	Споживання, заощадження, інвестиції	0,5	0,5	10	Т	МК
Змістовий модуль III. Макроекономічна рівновага						
6.	Моделі економічної рівноваги	0,5	0,5	10	Т, СР	МК
Змістовий модуль IV. Змістовий модуль IV. Державне регулювання економіки						
7.	Фіскальна політика	0,5	0,25	8	Т	
8.	Монетарна політика	0,5	0,25	8	Т	
9.	Модель IS-LM	0,5	0,25	8	Т	
10.	Ринок праці та соціальна політика	0,5	0,25	8	Т	
11.	Економічне зростання	0,5	0,25	8	СР	
12.	Макроекономічна рівновага світового господарства	0,5	0,25	10	Т	МК ПК
Всього – 120 год		6	4	110		

Форми контролю:

усне опитування – У
 контрольні роботи – КР
 перевірка завдань для самостійної роботи – СР
 тестування – Т
 підсумковий контроль – ПК
 модульний контроль – МК

5. Плани лекцій

Змістовий модуль 1. Макроекономічні показники і методи їх розрахунку

Тема 1. Макроекономіка як наука

Основна проблема макроекономіки. Макроекономічні потреби, блага, ресурси і результати. Необмеженість потреб. Обмеженість ресурсів. Крива виробничих можливостей. Підвищення ефективності економіки як головне завдання макроекономіки.

Об'єкти та суб'єкти макроекономіки. Економічна система: сутність, основні елементи. Типи економічних систем. Основні моделі змішаної економіки. Основні суб'єкти макроекономіки.

Предмет макроекономіки, його визначення.

Тема 2. Макроекономічні показники і методи їх розрахунку

Модель економічного кругообігу. Основні економічні поняття, які використовуються в моделі. Найпростіша модель кругообігу для закритої економіки без втручання держави. Модель кругообігу з участю держави. Роль фінансових посередників в економічному кругообігу.

Система національних рахунків. Відмінність системи національних рахунків (СНР) від балансу народного господарства. Показники СНР. Стандарти СНР ООН. Користувачі даних СНР. Основні концепції, покладені в основу СНР. Основні категорії СНР: товари, кінцева, проміжна продукція, додана вартість, трансферти, резиденти. Внутрішня, зовнішня та національна економіка в системі національних рахунків. Основні класифікації, що використовуються в СНР: інституційні одиниці сектору та галузі економіки, економічні операції, податки і субсидії. Поняття рахунка та його економічний зміст. Загальна характеристика рахунків внутрішньої та зовнішньої економіки.

Змістовий модуль II. Макроекономічна нестабільність

Тема 3. Макроекономічна нестабільність

Економічний цикл. Сутність і причини. Основні підходи до пояснення причин циклічних коливань. Основні моделі економічного циклу. Структура циклу. Фази циклу. Сучасні підходи до пояснення циклів. Види криз. Особливості кризи в Україні і країнах СНД. Вплив циклічних коливань на основні макроекономічні показники. Класифікація економічних циклів. Характеристика довготривалих циклів Кондратьєва. Взаємозв'язок довгих, середніх і короткохвильових циклів. Антициклічна політика держави. Особливості антициклічної політики в умовах спаду і перевиробництва.

Інфляція. Основний дестабілізаційний чинник макроекономічної нестабільності. Сутність і причини. Типи інфляції за характером перебігу: відкрита, прихована. Види інфляції залежно від темпів зростання цін, ступеня збалансованості, очікуваності, масштабу охоплення. Інфляція попиту та інфляція пропозиції. Вплив інфляції на перерозподіл доходів. Рівняння Фішера. Вимірювання інфляції. Стагфляція. Наслідки інфляції. Антиінфляційна політика

держави.

Тема 4. Сукупний попит і сукупна пропозиція

Модель AD-AS. Значення моделі AD-AS у макроекономічному аналізі.

Сукупний попит. Відмінності сукупного попиту від однотоварного попиту. Структура сукупного попиту. Крива сукупного попиту. Вплив цінових чинників сукупного попиту. Вплив нецінових чинників сукупного попиту.

Сукупна пропозиція. Поняття сукупної пропозиції. Короткострокова і довгострокова криві сукупної пропозиції.

Тема 5. Споживання, заощадження, інвестиції

Споживання та інвестиції — основні компоненти сукупних витрат у закритій економіці.

Функція споживання і функція заощадження. Відмінності класичної та кейнсіанської теорій в підході до визначення функцій споживання і заощадження. Зв'язок споживання та заощадження з доходом.

Функція інвестицій. Відмінності класичної та кейнсіанської теорій в підході до визначення функції інвестицій. Типи та види інвестицій. Основні чинники, що впливають на нестабільність інвестицій. Відсоткова ставка як чинник інвестиційного попиту.

Мультиплікатор інвестицій. Поняття ефекту мультиплікатора й акселератора. Інвестиційний мультиплікатор. Автономні інвестиції. Мультиплікативна зміна ВВП. Сучасне трактування мультиплікатора.

Змістовий модуль III: Макроекономічна рівновага

Тема 6. Моделі економічної рівноваги

Класична модель макроекономічної рівноваги. Умови рівноваги ринків товарів, капіталу, праці. Порушення рівноваги та її наступне відновлення за допомогою гнучких змінних. Недоліки класичного підходу.

Кейнсіанська модель макроекономічної рівноваги. Визначення рівноважного ВВП. Модель економічної рівноваги за методом “витрати—випуск”. Основні припущення моделі. Заплановані та фактичні витрати. Умови макрорівноваги і наслідки її порушення.

Рецесійний та інфляційний розриви. Характеристика рецесійного та інфляційного розривів. Графічна і математична інтерпретації рецесійного розриву.

Змістовий модуль IV. Державне регулювання економіки

Тема 7. Фіскальна політика

Необхідність і сутність державного регулювання економіки. Основні економічні функції держави. Поняття державного регулювання економіки. Суб'єкти та об'єкти державного регулювання економіки. Сутність і типи фіскальної політики. Роль фіскальної політики в стабілізації економіки. Дискреційна фіскальна політика. Зміна державних видатків і податків. Складний мультиплікатор видатків і податків.

Стабілізаційний вплив на економіку автоматичної фіскальної політики в умовах спаду та підйому виробництва. Основні особливості вбудованих стабілізаторів, ефект гальмування автоматичної фіскальної політики. Фіскальна політика з урахуванням пропозиції.

Податкова політика держави. Податки — важливий засіб державного регулювання економіки.

Фіскальна політика і державний бюджет. Державне регулювання економіки за допомогою бюджетних витрат. Доходи бюджету. Стан бюджету: ідеальний, нормальний, дефіцитний. Показники, що характеризують розмір бюджетного дефіциту. Причини дефіциту бюджету.

Тема 8. Монетарна політик

Гроші. Гроші як макроекономічна категорія. Вимірювання грошової маси. Грошова маса. Грошові агрегати: M_0 , M_1 , M_2 , M_3 . Грошова база.

Банківська система. Банківська система і грошова пропозиція. Мультиплікативне розширення банківських депозитів.

Рівновага на грошовому ринку. Сутність та основні елементи грошового ринку. Пропозиція грошей. Модель пропозиції грошей. Трансакційний попит на гроші та попит на гроші як на актив. Сукупний попит на гроші.

Сутність і засоби монетарної політики.

Типи монетарної політики: політика “дорогих” і “дешевих” грошей. Характеристика та умови застосування, механізм дії політики “дорогих” і “дешевих” грошей.

Тема 9. Модель IS-LM

Модель IS-LM. Одночасна рівновага на товарному і грошовому ринках. Модель IS-LM для закритої економіки. Ринок товарів і крива IS: сутність, графічна побудова, основні чинники впливу на кут нахилу кривої. Грошовий ринок і крива LM: сутність, графічна побудова, основні чинники впливу на кут нахилу кривої LM.

Тема 10. Ринок праці та соціальна політика

Ринок праці та механізм його функціонування. Попит, пропозиція, ціна на ринку праці. Класична теорія ринку праці. Кейнсіанська теорія ринку праці. Монетаристська теорія ринку праці. Умови рівноваги та наслідки її порушення.

Регулювання ринку праці. Необхідність регулювання ринку праці. Суб'єкти і об'єкти регулювання. Завдання держави на ринку праці. Методи державного регулювання ринку праці.

Соціальна політика. Сутність і мета. Система захисту населення. Економічна нерівність і перерозподіл доходів. Доходи: основні форми, джерела, види. Визначення ступеня нерівності у вимірюванні доходів. Крива Лоренца.

Тема 11. Економічне зростання

Сутність економічного зростання. Способи вимірювання. Показники зростання. Типи економічного зростання. Загальні і часткові показники економічного зростання. Екстенсивний та інтенсивний типи економічного зростання. Темп зростання.

Моделі економічного зростання. Значення моделей у прогнозуванні економічного зростання. Неокейнсіанські моделі. Модель Харрода–Домара. Неокласичні моделі: виробнича функція Кобба–Дугласа та її подальша модифікація. Продуктивність праці. Чинники, які визначають продуктивність праці. Ефект масштабу.

Державне регулювання економічного зростання. Позитивні та негативні наслідки економічного зростання.

Тема 12. Макроекономічна рівновага світового господарства

Поняття відкритої економіки. Сутність відкритої економіки. Відкрита економіка як об'єктивна тенденція світового розвитку. Критерії відкритої економіки. Кількісні індикатори відкритої економіки. Платіжний баланс. Сутність і основні розділи.

Міжнародна торгівля. Сутність, причини, переваги. Форми міжнародної торгівлі. Теорія порівняльної переваги. Зовнішня торгівля і розподіл доходів. Чистий експорт та його вплив на рівноважний ВВП.

Валютна система. Валютний курс та його види. Чинники, які впливають на зміну валютного курсу. Рівновага на валютному ринку. Розвиток валютної системи. Міжнародний валютний фонд.

6. Плани практичних занять

Практичне заняття №1

Тема. Макроекономіка як наука

1. Відмінність макроекономіки від мікроекономіки.
2. Позитивна і нормативна економіка.
3. Макроекономіка та економічна політика.
4. Методи макроекономіки.
5. Загальнонаукові методи.
6. Специфічні методи.
7. Запаси і потоки — два види кількісних змінних.
8. Історія розвитку макроекономіки.
9. Зародження макроекономіки. Кейнсіанство. Монетаризм.
10. Економіка пропозиції. Неолібералізм.
11. Теорія раціональних очікувань. Інституціоналізм

Практичне заняття №2

Тема. Макроекономічні показники і методи їх розрахунку

1. Основні макроекономічні показники.
2. Поняття валового внутрішнього продукту (ВВП).
3. Методи розрахунку ВВП: виробничий, кінцевого використання, розподільчий.
4. Валова та додана вартість.
5. Сутність і розрахунки макроекономічних показників ВВП на душу населення.
6. Чистий внутрішній продукт.

7. Валовий національний дохід.
8. Валовий національний використовуваний дохід.
9. Основні макроекономічні тотожності.
10. Національні заощадження.
11. Особистий дохід. Особистий безподатковий дохід.
12. Національне багатство.
13. Номінальний і реальний ВВП. Дефлятор ВВП.
14. Рівень цін. Індекс споживчих цін. Темп зростання і темп приросту.

Практичне заняття №3

Тема. Макроекономічна нестабільність

1. Політика шокової терапії.
2. Політика поступових змін.
3. Політика регулювання цін і доходів.
4. Зайнятість і безробіття.
5. Вимірювання безробіття і зайнятості: рівень, тривалість.
6. Види безробіття: природне, вимушене.
7. Фрикційне, структурне та циклічне безробіття.
8. Природний рівень безробіття.
9. Поняття повної зайнятості.
10. Потенційний ВВП.
11. Економічні та соціальні втрати від безробіття.
12. Закон Оукена.

Практичне заняття №4

Тема. Сукупний попит і сукупна пропозиція

1. Зсуви кривих короткострокової та довгострокової сукупної пропозиції.
2. Основні цінові та нецінові чинники впливу на сукупну пропозицію.
3. Макроекономічна рівновага сукупного попиту і сукупної пропозиції в моделі AD-AS.
4. Поняття макрорівноваги.
5. Довгострокова та короткострокова рівновага.
6. Шок попиту і шок пропозиції.
7. Механізм відновлення рівноваги.

Практичне заняття №5

Тема. Споживання, заощадження, інвестиції

1. Середня схильність до споживання і заощадження.
2. Гранична схильність до споживання і заощадження.
3. Найпростіша функція споживання і найпростіша функція заощадження. Графіки функцій споживання і заощадження.
4. Автономне споживання і вплив чинників на нього.
5. Номінальна і реальна відсоткові ставки.
6. Крива сукупного попиту на інвестиції. Зсув кривої інвестиційного попиту під дією чинників, що не пов'язані з відсотковою ставкою.
7. Сутність і формула акселератора інвестицій. Індуковані інвестиції. Взаємозв'язок мультиплікатора і акселератора.

Практичне заняття №6

Тема. Моделі економічної рівноваги

1. Відмінності “кейнсіанського хреста” від моделі AD-AS.
2. Модель економічної рівноваги за методом “вилучення — ін’єкції”.
Поняття вилучень та ін’єкцій. Заплановані та незаплановані інвестиції.
3. Умови макрорівноваги і наслідки її порушення.
4. Графічна і математична інтерпретації інфляційного розриву.
5. Подолання розривів шляхом державного втручання.
6. “Парадокс ощадливості”. Сутність, графічна інтерпретація.
7. Подолання наслідків “парадокса ощадливості”

Практичне заняття №7

Тема. Фіскальна політика

1. Мультиплікативний вплив державних закупок і податків на реальний ВВП.
2. Мультиплікатор збалансованого бюджету.
3. Автоматична фіскальна політика.
4. Поняття вбудованих стабілізаторів.
5. Крива Лаффера про залежність між податковими ставками і податковими надходженнями до бюджету.
6. Функції податків: фіскальна, соціальна, регулююча.
7. Державне регулювання економіки за допомогою податків.
8. Структурний і циклічний дефіцит. Прихований дефіцит.
9. Основні шляхи подолання бюджетного дефіциту.
10. Основні концепції регулювання бюджетного дефіциту.
11. Концепції збалансування державного бюджету.
12. Державний борг, його сутність і види. Наслідки управління державним боргом.

Практичне заняття №8

Тема. Монетарна політика

1. Механізм створення комерційними банками додаткових грошей.
2. Депозитний (банківський) мультиплікатор.
3. Грошовий мультиплікатор і грошова пропозиція.
4. Теорії попиту на гроші: класична, кейнсіанська, сучасна.
5. Умови рівноваги на грошовому ринку. Наслідки порушення рівноваги.
Відновлення рівноваги.
6. Основні методи монетарної політики: зміна облікової ставки центрального банку, зміна резервної норми, операції на відкритому ринку з державними зобов’язаннями.
7. Грошові реформи.
8. Особливості регулювання економіки за допомогою грошово-кредитних засобів.

Практичне заняття №9

Тема. Модель IS-LM

1. Модель IS-LM і коливання економічної активності.

2. Умови одночасної макрорівноваги.
3. Порухення рівноваги внаслідок подій, що відбуваються на ринках товарів і грошей, та її відновлення.
4. Ліквідна пастка та її подолання.

Практичне заняття №10

Тема. Ринок праці та соціальна політика

1. Активна і пасивна політика державного регулювання ринку праці.
2. Основні структурні елементи системи регулювання ринку праці.
3. Крива Філіпса в короткостроковому та довгостроковому періодах.
4. Бідність і прожитковий мінімум.
5. Державна політика у сфері доходів.
6. Розподіл доходів у світі.
7. Визначення показників бідності.
8. Проблеми бідності в Україні.
9. Державна система соціального захисту.

Практичне заняття №11

Тема. Економічне зростання

1. Чинники економічного зростання: пропозиції, попит, розподіл.
2. Економічне зростання і крива виробничих можливостей.
3. Модель економічного зростання Солоу.
4. “Золоте правило” нагромадження.
5. Залишок Солоу.
6. Вплив технічного прогресу на економічне зростання.
7. Основні напрями регулювання економічного зростання.

Практичне заняття №12

Тема. Макроекономічна рівновага світового господарств

1. Розвиток платіжного балансу.
2. Взаємозв'язок рахунків платіжного балансу.
3. Сальдо платіжного балансу.
4. Платіжний баланс України.
5. Складний мультиплікатор відкритої економіки.
6. Гранична схильність до імпорту.
7. Торгівельна політика держави.
8. Номінальний та реальний валютний курс.
9. Паритет купівельної спроможності.
10. Зв'язок валютного курсу з платіжним балансом.
11. Формування міжнародної фінансової структури макроекономічного регулювання світового господарства.

7. Завдання для самостійної роботи здобувачів вищої освіти

До самостійної роботи здобувачів, які вивчають дисципліну «Макроекономіка» входять:

- написання контрольних та/або реферативних робіт за визначеними темами;
- вивчення тем, визначених для самостійного опрацювання;
- підготовка до постійного фронтального опитування;
- підготовка до модульного контролю та тестування.

Вимоги до написання контрольних робіт.

Контрольна робота є формою самостійної роботи здобувача, метою якої є поглиблення та засвоєння знань з дисципліни «Макроекономіка».

Варіант контрольної роботи здобувач визначає за першою буквою за списком.

При виконанні письмової контрольної роботи треба дотримуватися таких правил:

- зазначити варіант контрольної роботи, переписати умови задач;
- дати розв'язок задач з детальними розрахунками і короткими поясненнями;
- оформити результати розв'язання задач у формі статистичних таблиць, графіків, діаграм;
- проаналізувати розраховані дані, зробити висновки;
- навести список використаної літератури.

При написанні роботи та її оформленні варто керуватися такими вимогами:

- повнота розкриття теоретичних питань;
- опрацювання відповідної літератури;
- правильність та повнота розв'язання задач;
- наявність списку використаних джерел.

Контрольну роботу здобувач виконує за конкретним варіантом. Цитати та статистичні матеріали слід обов'язково супроводжувати посиланнями на джерела інформації, які мають бути відображені у списку використаних джерел. Посилання на інформаційні джерела необхідно подавати по тексту контрольної роботи у квадратних дужках, наприклад [17, с. 24], 17 – це порядковий номер джерела у списку літератури, а 24 – сторінка із вказаного джерела.

Робота має складатися розкриття теоретичних питань згідно варіанту, з правильно розв'язаних задач та списку використаних літературних джерел.

Загальний обсяг роботи – до 20 машинописних сторінки формату А4 з 14 шрифтом та інтервалом 1,5, із полями (верхнє/нижнє – 2,5 см, ліве – 3 см, праве – 1,5 см.).

Слід мати на увазі, що головною вимогою до контрольної роботи є розкриття суті питань, а не кількість сторінок.

В кінці роботи здобувач ставить підпис та дату закінчення виконання контрольної роботи.

Варіанти контрольних робіт

Варіант №1

Розкрити теоретичні питання:

1. Ринкова економіка та її сучасні моделі
2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків

Розв'язати задачі:

1. Розрахуйте можливим методом ВВП, якщо відомі наступні рахунки:

Процент за кредит – 40 млрд. грн.;

Валові часті інвестиції – 210 млрд. грн.;

Непрямі податки – 35 млрд. грн.;

Чистий експорт – 11 млрд. грн.;

Державні закупівлі – 90 млрд. грн.;

Споживчі витрати – 40 млрд. грн.

2. Чисельність населення країни складає 100 млн. чол., 24 млн. чол. – діти до 16 років, а також люди, що знаходяться у тривалій ізоляції (у психіатричних лікарнях, у виправних установах і т.д.); 30 млн. чол. вибули зі складу робочої сили; 4 млн. 600 тис. чол. – безробітні; 1 млн. чол. – працівники, які зайняті неповний робочий день і шукають роботу. Використовуючи ці статистичні дані, розрахуйте: а) величину робочої сили; б) рівень безробіття.

Варіант №2

Розкрити теоретичні питання:

1. Історія формування макроекономіки як науки
2. Зайнятість і безробіття

Розв'язати задачі:

1. Готовність молоді платити за навчання у вузі визначається функцією $P=59-0,5N$, де P – платня (млн. грн.), N – кількість здатних платити (у тис. люд.). Визначена у грошах гранична суспільна корисність вищої освіти характеризується формулою $MI=70-0,5N$, де MI – гранична суспільна корисність у млн. грн. загальні витрати ВНЗ на підготовку фахівців задана формулою $TC=ON+N^2$.

Визначити : а) кількість зовнішнього ефекту підготовки 1 тис. студентів; б) кількість студентів, яка відповідає максимуму корисності молоді; в) кількість студентів відповідна максимуму суспільної корисності; г) розміри плати за вивчання та дотації за 1 тис. студентів, який відповідає максимальній суспільній корисності вищої освіти.

2. Припустимо, що державні закупівлі дорівнюють $G = 500$, податкова функція має вид $T = 0,4Y$, функція трансфертів $T_r = 0,2Y$, рівень цін $P = 1$, державний борг $D_g = 1000$ при ставці відсотка $i = 0,1$. Реальний обсяг виробництва дорівнює 2000, а потенційний складає 2500.

- а) чи є сальдо держбюджету позитивним або негативним;
- б) який розмір структурного дефіциту держбюджету?
- в) який розмір циклічного дефіциту держбюджету?

Варіант №3

Розкрити теоретичні питання:

1. Соціально-економічні наслідки інфляції
2. Економічні цикли

Розв'язати задачі:

1. Розглянемо економіку з трьома товарами. Їх ринкові ціни:

$P_1=5$, $P_2=10$, $P_3=15$. Обсяг виробництва та споживання кожного з товарів в 1990 році $Q_1=20$, $Q_2=25$, $Q_3=10$.

Визначити:

А) номінальний ВВП у 2008 році;

Б) припустимо, що 2017 році ціни товарів зросли до рівню $P_1^1=6$, $P_2^1=12$, $P_3^1=17$.

Обсяг виробництва $Q_1^1=21$, $Q_2^1=27$, $Q_3^1=11$.

Розрахуйте обсяг ВВП номінального та реального ВВП 2017 року та дефлятор ВВП.

2. Допустимо, що спочатку держбюджет збалансований і в економіці діє система пропорційного оподаткування. Якщо автономні інвестиції зростають, то, за інших рівних умов, збільшиться рівноважний рівень доходу і виникає бюджетний дефіцит. Чи вірне дане твердження?

Варіант №4

Розкрити теоретичні питання:

1. Макроекономіка та стабілізаційна політика
2. Модель сукупного попиту та сукупної пропозиції

Розв'язати задачі:

1. За даною функцією споживання: $C=50+0,9Y$ знайдіть функцію заощадження S та граничну схильність до заощадження (ГСЗ).

2. а) заповніть порожні стовпці таблиці;

б) що таке подвійний рахунок?

в) що означають категорії проміжної і кінцевої продукції?

г) у чому зміст зіставлення показників загальної вартості продажів і доданої вартості?

Стадії економічного процесу	Виторг від продажу	Вартість проміжного продукту	Додана вартість
Сировина	10		
Пряжа	18		
Тканина	36		
Вовняний костюм	44		

Варіант №5

Розкрити теоретичні питання:

1. Роль інвестицій в економіці України

2. Фіскальна політика держави

Розв'язати задачі:

1. Макроекономічна система характеризується наступними даними:

Споживання (C)=90+0,8Y. Інвестиції (I)=30+0,255Y. Державні витрати (G)= податкам. Експорт (E)=180. Податкова ставка T=0,375. Z – імпорт. Гранична схильність до імпорту (Z(Y))=0,2.

Y – реальний валовий національний продукт.

Визначити рівноважну величину ВВП.

2. Є наступні дані:

Рік	Номінальний ВВП (млрд. грн.)	Дефлятор (у %, 2014=100)	Реальний ВВП
4	201	1700	50
5	201	2100	70
6	201	3200	100
7	201	4800	120

Дайте відповідь на такі питання:

- у чому відмінність реального ВВП від номінального ВВП?
- яким чином і з якою метою розраховується реальний ВВП?
- заповнить останній стовпчик таблиці.

Варіант №6

Розкрити теоретичні питання:

- Індекс споживчих цін та його значення для економіки
- Попит, пропозиція, ціна на ринку праці

Розв'язати задачі:

1. Держава витратила 30 тис. дол. на будівництво бібліотек. Як зміниться ВВП, якщо відомо, що гранична схильність до споживання (ГСС) дорівнює $\frac{3}{4}$.

2. Допустимо, що номінальний ВВП збільшився з 480 млрд. грн. до 600 млрд. грн., а дефлятор ВВП – із 120% до 150%. Що станеться з реальним ВВП за таких умов.

Варіант №7

Розкрити теоретичні питання:

- Антиінфляційні методи боротьби з інфляцією
- Соціальна політика. Сутність і мета

Розв'язати задачі:

1. Дійсний ВВП (Y) дорівнює: 100000 (у.г.о.). Природний рівень

безробіття в цьому році (И*) дорівнював 7%, а фактичний рівень безробіття (И) становив 9%. Яким мав бути потенційний обсяг виробництва (У*) в цьому році?

2. Уряд України одержав іноземну позику у розмірі 1 млрд. дол. за річною ставкою 8%. Ці засоби вкладаються в інвестиційні проекти, що дозволяють одержати щорічний приріст ВВП у розмірі 300 млн. дол. протягом декількох наступних років. Розрахуйте:

- на яку величину збільшиться державний борг?
- чи виросте чистий борговий тягар, що накладається на громадян країни?
- через скільки років країна зможе погасити цей борг?

Варіант №8

Розкрити теоретичні питання:

- Роль інвестицій в економіці України
- Об'єкт та предмет макроекономіки. Суб'єкти макроекономіки та їх взаємодія

Розв'язати задачі:

1. Розрахуйте швидкість обігу грошей за наступних умов: готівкова та безготівкова маса грошей 400 млрд. г.о. Валовий національний продукт – 4080 млрд. г.о.

2. Нехай крива Філіпса задана таким рівнянням:

$$\pi = \pi_1 - 0,6(u - 0,06)$$

- Яке повинно бути циклічне безробіття в поточному році, щоб рівень інфляції знизився в порівнянні з попереднім роком на 6 процентних пунктів?
- Якщо відповідно до закону Оукена відхилення безробіття від природного рівня на 1 % відповідає зміні рівня ВВП на 2 %, то яким буде коефіцієнт втрат від боротьби з інфляцією?

Варіант №9

Розкрити теоретичні питання:

- Логічна модель макроекономіки
- Система соціального захисту населення

Розв'язати задачі:

1. Функція тижневих витрат сім'ї не споживання має вигляд:

$C = 100 + 1/2D$, (де С – споживання, D – дохід, який може використовувати сім'я за тиждень).

Побудувати функцію споживання. Розрахувати рівноважний параметр доходу.

2. Країн А і Б описана такими даними:

	Країна А	Країна Б
1. Розмір державного боргу на початок фінансового року (у млн. дол.)	2000	2000
2. Номінальні державні витрати (на кінець фінансового року),	200	200

виключаючи процентні платежі по обслуговуванню боргу (у млн. дол.)		
3. Рівень цін (на початок року)	1,0	1,0
4. Річний темп інфляції	0,0	0,10
5. Номінальна ставка відсотка	0,03	0,13
6. Номінальні податкові надходження у державний бюджет (у млн. дол.)	260	260

Розрахуйте:

- а) Які номінальні суми процентних платежів по обслуговуванню державного боргу в кожній із країн?
- б) Які офіційні оцінки бюджетних дефіцитів у кожній із країн?
- в) Який номінальний і реальний розмір державного боргу в кожній із країн (на кінець року)?

8. Індивідуально-консультативна робота і виконання ІНДЗ

Індивідуально-консультативна робота зі здобувачами проводиться за бажанням здобувачів та попередньою домовленістю з викладачем.

Індивідуально-консультативна робота проходить у формі індивідуальних консультацій, які спрямовані на:

- краще засвоєння матеріалу з дисципліни;
- поглиблене обговорення проблемних питань (лекцій, семінарів, самостійної роботи тощо);
- консультування по виконанню завдань з самостійних робіт;
- перевірка окремих видів завдань тощо;
- консультування щодо підготовки наукових статей та участі у конференціях тощо.

Результатом індивідуально-консультативної роботи здобувача має стати виконання ІНДЗ.

Індивідуальне завдання з навчальної дисципліни «Макроекономіка» є формою самостійної роботи здобувача і виконується в наступному вигляді.

Назва	Обсяг	Коротка характеристика змісту
1. Макроекономіка як наука	5-10 сторінок	Пошуково-аналітичний огляд фахових джерел.
2. Макроекономічні показники і методи їх розрахунку	5-7 сторінок	Аналітично-описове есе. Доповідь супроводжується презентацією.
3. Макроекономічна нестабільність	До 20 сторінок	Реферативна доповідь, яка спирається на розгорнутий огляд літературних фахових джерел та нормативно-правові документи. Супроводжується презентацією.

4. Сукупний попит і сукупна пропозиція	Презентація 17-20 слайдів, надається в електронному вигляді	Індивідуальна творча письмова робота у вигляді презентації.
5. Споживання, заощадження, інвестиції	До 20 сторінок	Реферативна доповідь, яка спирається на розгорнутий огляд літературних фахових джерел та нормативно-правові документи. Супроводжується презентацією.
6. Моделі економічної рівноваги	5-7 сторінок	Аналітично-описове есе. Доповідь супроводжується презентацією.
7. Фіскальна політика	До 20 сторінок	Реферативна доповідь, яка спирається на розгорнутий огляд літературних фахових джерел та нормативно-правові документи. Супроводжується презентацією.
8. Монетарна політика	Презентація 17-20 слайдів, надається в електронному вигляді	Індивідуальна творча письмова робота у вигляді презентації.
9. Модель IS-LM	5-7 сторінок	Аналітично-описове есе. Доповідь супроводжується презентацією.
10. Ринок праці та соціальна політика	До 20 сторінок	Реферативна доповідь, яка спирається на розгорнутий огляд літературних фахових джерел та нормативно-правові документи. Супроводжується презентацією.
11. Економічне зростання	5-7 сторінок	Аналітично-описове есе. Доповідь супроводжується презентацією.

Вимоги до виконання:

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Макроекономіка» - це вид науково-дослідної роботи здобувача, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Робота повинна розкрити сутність поставлених завданням теоретичних питань та практичних завдань. Робота має бути виконана на високому рівні, відповідно вимогам вищої школи, пошуку і опрацюванню літературних джерел.

Індивідуальна робота містить вступ, основну частину і висновки.

У вступі здобувач обґрунтовує актуальність дослідженої теми та її практичну значимість, визначає об'єкт і ціль дослідження, надає стисло характеристику об'єкта, що досліджується, а також сучасного стану проблеми і способи її вирішення.

В основній частині здобувач самостійно розкриває питання, використовуючи літературні джерела, список яких необхідно навести у кінці роботи відповідно до правил бібліографічного опису друкованих творів.

Наприкінці роботи треба узагальнити результати у вигляді висновків, які повинні бути чітко сформульовані, відповідати темі, не повторювати тексту вступу і основної частини роботи.

9. Методики активізації процесу навчання

Для активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів під час вивчення дисципліни «Макроекономіка» застосовуються проблемі лекції, семінари-диспути та письмова практична робота.

Такі методики активізації навчального процесу сприяють розвитку аналітичного мислення у здобувачів, вміння висловлювати і відстоювати власні думки з запропонованої проблеми.

10. Система підсумкового поточного контролю

Контроль знань з дисципліни «Макроекономіка» складається з трьох блоків планових заходів:

- 1) поточний контроль знань здобувачів;
- 2) модульний контроль знань здобувачів;
- 3) підсумковий контроль знань здобувачів.

Таблиця відповідності шкали оцінювання ECTS за національною системою оцінювання в Україні

Оцінка за бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно - відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно / зараховано)
82-89	B	Дуже добре - вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре / зараховано)
75-81	C	Добре - в загальному правильна робота з певною кількістю значних помилок	
67-74	D	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно / зараховано)
60-66	E	Достатньо - виконання задовольняє мінімальні критерії	

35-59	FX	Незадовільно – серйозне доопрацювання з можливістю повторного складання	2 (незадовільно /не зараховано)
1-34	F	Незадовільно - необхідна серйозна робота з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Перелік навчальних завдань, які здобувач повинен виконати при проведенні контролю його освітньої діяльності.

Проведення поточного контролю передбачає:

- обов'язкову присутність на лекціях (за винятком здобувачів які мають звільнення тих чи інших причин)
- систематичне опрацьовувати пройдений матеріал;
- підготовку до майбутньої лекції;
- відповіді під час усного опитування;
- активну участь у обговореннях проблемних питань з теми лекції чи практичного заняття;
- колоквіум за розділами курсу (темами), які здобувачі вивчають самостійно.

Проведення модульного контролю з дисципліни «Макроекономіка» передбачає підготовку до фронтального стандартизованого опитування у формі тестових завдань запропонованих у двох варіантах.

Модульний контроль проходить в 2 етапи.

1 етап – написання тестових завдань.

2 етап – перевірка та оцінювання.

Запитання до тестів побудовані за принципами:

- лаконічності – переважно короткі формулювання варіантів відповідей;
- завершеності;
- гомогенності варіантів відповіді – правильні і неправильні варіанти відповіді мають граматично і логічно подібну структуру;
- вибіркової: запитання стосуються суттєвих аспектів вивченого матеріалу.

Питання тесту включають декілька логічних підрозділів, кожен з яких належить до тієї чи іншої групи запитань. Це: основні поняття - запитання на володіння термінологією, будова, функції, види, типи, ознаки, теорії, закономірності та виключення, особливості використання знань про предмет на практиці тощо.

Тестові завдання містять 20 запитань.

На виконання тесту відведено 35 хв.

Завдання складаються з запитання та більше 2-х варіантів відповідей серед яких потрібно вибрати лише один правильний.

Мінімальна кількість вірних відповідей, що дозволяє розраховувати на мінімальну кількість балів – 11 балів – 11 відповідей.

Загальні критерії оцінювання тестових завдань:

Підсумок тестування		Оцінка за виконане тестове завдання	Бали
Кількість вірних відповідей	Кількість вірних відповідей у %		
19-20	91-100%	Відмінно А	19-20
16-18	83-90%	Добре В	16-18
14-15	76-82%	Добре С	14-15
12-13	68-75%	Задовільно D	12-13
10-11	60-67%	Задовільно E	10-11
5-9	25-59%	Не задовільно	5-9
1-4	1-24%		1-4

Проведення підсумкового контролю.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену.

Проведення підсумкового контролю передбачає виконання здобувачом всіх завдань поставлених навчальною програмою з предмету «Макроекономіка» і отримання необхідної кількості балів для отримання допуску до екзамену.

Загальна підсумкова оцінка (в балах) складається з суми балів за результатами поточного та модульного контролів знань, а також за виконання завдань, що виносяться на екзамен.

Порядок оцінювання знань здобувачів за результатами вивчення дисципліни

№ з/п	Форма оцінювання знань	Кількість балів	Результат
1	Оцінювання поточної роботи за семестр, в т. ч. : Виконання обов'язкових поточних завдань: систематичність та активність роботи протягом семестру виконання завдань для самостійного опрацювання Проходження модульного контролю знань	від 1 до 60 балів в т. ч.: до 40 балів, з них: до 20 балів до 20 балів до 20 балів	допуск до екзамену
2	Оцінювання екзамену	від 1 до 40 балів	проходження підсумкового контролю знань з дисципліни і складання екзамену

Підсумковий контроль знань по даній дисципліні проводиться у формі екзамену, включає 4 завдання.

Відповідь на кожне завдання оцінюється окремо з диференціацією в від 1 до 10 балів.

Відповідь на кожне з завдань оцінюється в:

9-10 балів — якщо відповідь здобувача:

- є повною, правильною та обґрунтованою;
- вказує на високі знання усієї програми навчальної дисципліни, з використанням різноманітних методів наукового аналізу тощо;
- свідчить про знання назв і змісту передбачених програмою документів;

5-8 балів – якщо відповідь здобувача має недоліки:

- є неповною, не містить усіх необхідних відомостей по темі питання;
- є не зовсім правильною у розкритті змісту понять, категорій, закономірностей, назв та змісту нормативно-правових актів тощо;
- не є аргументованою: не містить посилань на нормативно-правові акти (у разі необхідності), інші джерела, аналізу відповідних теорій, концепцій, наукових течій і т. ін. свідчить про наявність прогалин у знаннях студента;

1-4 бали – якщо здобувач не відповів на поставлене запитання, або відповідь є неправильною, не розкриває сутності питання, або допущені грубі змістовні помилки, які свідчать про відсутність знань у здобувача або їх безсистемність та поверховість, не вміння сформулювати думку та викласти її, незнання основних положень навчальної дисципліни.

Результат екзамену складається з суми балів, одержаних за всі питання.

Загальне підсумкове оцінювання знань здобувачів здійснюється з урахуванням результатів оцінювання поточної роботи протягом модулів та модульних контролів (в діапазоні від 1 до 60 балів) та результатів екзамену (в діапазоні від 1 до 40 балів) за 100-бальною системою.

Загальне підсумкове оцінювання здійснюється і шляхом автоматичного зарахування семестрових білів здобувачеві. Такий вид оцінювання знань здійснюється за бажанням здобувача, за умови отримання ним мінімум 60 балів за результати оцінювання поточної роботи протягом модулів та модульних контролів.

Питання до підсумкового контролю

1. Предмет макроекономіки.
2. Крива виробничих можливостей.
3. Об'єкти та суб'єкти макроекономіки.
4. Позитивна і нормативна економіка.
5. Методи макроекономіки.
6. Історія розвитку макроекономіки.
7. Модель економічного кругообігу.
8. Відмінність системи національних рахунків від балансу народного господарства.
9. Сутність та основні методологічні принципи побудови системи національних рахунків.
10. Основні групування в системі національних рахунків.
11. Сутність і методи розрахунку ВВП.

12. Розрахунок показників: чистий внутрішній продукт, валовий національний продукт, валовий національний дохід, особистий дохід, використовуваний дохід.
13. Номінальний і реальний ВВП. Дефлятор ВВП.
14. Темп зростання і темп приросту.
15. Інфляція: сутність, причини, наслідки.
16. Розрахунки показників інфляції.
17. Типи і види інфляції.
18. Антиінфляційна політика.
19. Зайнятість і безробіття.
20. Розрахунок рівня безробіття і рівня зайнятості.
21. Потенційний ВВП. Закон Оукена.
22. Економічний цикл: структура і сутність.
23. Класифікація економічних циклів.
24. Теорії економічних циклів.
25. Антициклічна політика.
26. Сукупний попит, його сутність. Крива сукупного попиту.
27. Цінові та нецінові чинники сукупного попиту.
28. Сукупна пропозиція, її сутність. Класична та кейнсіанська моделі сукупної пропозиції.
29. Нецінові чинники сукупної пропозиції.
30. Макроекономічна рівновага сукупного попиту і сукупної пропозиції в моделі AD-AS.
31. Функція споживання.
32. Функція заощадження.
33. Недохідні чинники споживання і заощадження.
34. Середня і гранична схильність до споживання та заощадження.
35. Функція інвестицій.
36. Чинники, що впливають на інвестиційний попит, не пов'язаний з відсотковою ставкою.
37. Номінальна і реальна відсоткова ставка.
38. Мультиплікатор інвестицій. Розрахунки мультиплікативного процесу.
39. Визначення рівноважного ВВП на основі моделі “витрати — випуск”.
40. Визначення рівноважного ВВП на основі моделі “вилучення — ін'єкції”.
41. Сукупні витрати і потенційний ВВП.
42. Поняття рецесійного розриву та його подолання за допомогою держави. Графічна і математична інтерпретації рецесійного розриву.
43. Поняття інфляційного розриву та його подолання за допомогою держави. Графічна і математична інтерпретації інфляційного розриву.
44. “Парадокс ощадливості”.
45. Необхідність і сутність державного регулювання економіки.
46. Методи державного регулювання економіки. Класифікація методів.
47. Дискреційна фіскальна політика.
48. Автоматична фіскальна політика.
49. Стимулююча і стримуюча фіскальна політика.
50. Розрахунки мультиплікатора податків і державних витрат.
51. Розрахунки мультиплікатора збалансованого бюджету.

52. Податки: сутність, види, функції.
53. Крива Лаффера.
54. Фіскальна політика і державний бюджет.
55. Бюджетна політика в умовах повної і неповної зайнятості.
56. Управління державним боргом.
57. Грошовий ринок. Грошова маса. Грошові агрегати. Грошова база.
58. Попит і пропозиція грошей. Грошові агрегати. Графічна інтерпретація.
59. Рівновага на грошовому ринку.
60. Банківська система та грошова пропозиція.
61. Механізм розширення грошової пропозиції на основі депозитного мультиплікатора.
62. Грошова база, грошовий мультиплікатор і грошова пропозиція.
63. Грошово-кредитне регулювання економіки.
64. Монетарна теорія.
65. Основні методи монетарної політики.
66. Політика “дорогих” і “дешевих” грошей.
67. Модель IS-LM.
68. Ринок товарів і крива IS: сутність, графічна інтерпретація, основні чинники впливу на кут нахилу кривої.
69. Грошовий ринок і крива LM: сутність, графічна побудова, основні чинники впливу на кут нахилу кривої LM.
70. Модель IS-LM і коливання економічної активності. Ліквідна пастка та її подолання.
71. Сутність та основні напрями державного регулювання ринку праці.
72. Теорії ринку праці.
73. Крива Філіпса в короткостроковому і довгостроковому періодах.
74. Соціальна політика. Система захисту населення.
75. Економічна нерівність і перерозподіл доходів.
76. Крива Лоренца. Коефіцієнт Джині.
77. Проблеми бідності в Україні.
78. Сутність і чинники економічного зростання.
79. Способи вимірювання економічного зростання.
80. Моделі економічного зростання. Модель Солоу.
81. Позитивні та негативні наслідки економічного зростання.
82. Необхідність зовнішньої торгівлі. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
83. Гранична схильність до імпорту, складний мультиплікатор.
84. Теорія порівняльної переваги.
85. Торговельна політика.
86. Платіжний баланс.
87. Валютний курс. Види валютного курсу залежно від режиму його формування.
88. Номінальний і реальний обмінний курс.
89. Зв'язок валютного курсу з платіжним балансом.
90. Економічна рівновага в умовах відкритої економіки.

11. Контроль навчальних досягнень

Система оцінювання навчальних досягнень здобувачів

Вид діяльності здобувача	Максимальна к-сть балів за одиницю	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування та робота на лекційних заняттях	1	14	14
Відвідування та робота на практичних заняттях	2	14	28
Виконання завдань для самостійної роботи	10	4	40
Виконання модульної роботи	20	4	80
Виконання ІНДЗ	20	1	20
Разом:			182
182:100 = 1,82. Здобувач набрав X балів; Розрахунок: X:1,82 = загальна кількість балів			

Критерії оцінювання ІНДЗ

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна оцінка (у балах)
1.	Формулювання мети і завдань роботи	2
2.	Складання плану, чіткість і послідовність викладу матеріалу	4
3.	Обґрунтоване розкриття проблеми, аналіз різних інформаційних джерел (наукових видань, навчальної літератури, періодичних видань, матеріалів мережі Internet), критична та незалежна оцінка різноманітних точок зору, позицій, аргументів	4
4.	Зв'язок з реальною практикою, аналіз діяльності окремих організацій, конкретних проблемних ситуацій	4
5.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання поставлених завдань, творчий підхід до виконання ІНДЗ	4
6.	Якість оформлення роботи	2

Критерії оцінки правильності виконання письмових модульних контрольних завдань (чи усної відповіді на теоретичні питання)

№ з/п	Критерії оцінки знань здобувача виявлених під час проведення модульного контролю	Кількість балів
1.	Здобувач в процесі усної (письмової) відповіді дає правильні відповіді на всі поставлені запитання, виявляє високий рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу. Викладає свою відповідь системно та логічно, упевнено і правильно аргументує власну позицію, робить висновки, тощо; або відповідає на тестові завдання з використанням комп'ютерної техніки на відповідну кількість	20 балів
2.	Здобувач має належний рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу, на поставлені запитання відповіді дає, переважно, правильні, однак допускає певні неточності у визначеннях правових категорій, не завжди належно (коректно) аргументує відповідь або правильно відповідає лише на половину поставлених запитань, тощо;	15 балів

	або відповідає на тестові завдання з використанням комп'ютерної техніки на відповідну кількість балів	
3.	Здобувач має задовільний рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу, на поставлені запитання відповідає, але не на всі, допускає певні неточності у визначеннях базових категорій, не завжди належно (коректно) аргументує або правильно дає відповідь на 1/3 (одну третину) поставлених запитань тощо. Або відповідає на тестові завдання з використанням комп'ютерної техніки на відповідну кількість балів	10 балів
4.	Здобувач дає неправильні відповіді на поставлені запитання, виявляє неналежний рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу, неспроможний послідовно і правильно аргументувати свою відповідь або взагалі не в змозі відповісти на поставлені запитання, тощо.	0 балів

Максимальна кількість балів за усну відповідь - 20 балів

Якщо письмова робота відбувається у тестовій формі, здобувачам пропонуються тестові завдання у кількості 20 запитань.

Види тестових завдань:

- із вибором однієї правильної відповіді;
- на встановлення відповідності запропонованих наборів тверджень;
- завдання на розпізнавання та відтворення правильної відповіді по пам'яті;
- завдання на відтворення правильної відповіді (формулювань понять) по пам'яті;
- завдання відкритого типу, що передбачає розгорнуту відповідь.

12. Список літератури

Основні джерела:

1. Аналітична економія: мікроекономіка і макроекономіка: навч. посіб.: у 2 кн. / за ред. С. Панчишина. Кн. 2: Макроекономіка. Київ: Знання, 2013. 437 с.
2. Гронтковська Г. Є., Косік А. Ф. Макроекономіка. К: ЦНЛ, 2017. 672 с.
3. Кулішов В.В. Макроекономіка: основи теорії і практикум. Навчальний посібник. – Львів: Магнолія плюс, 2004. 256 с.
4. Лагутін В.Д. Макроекономіка : навч.посіб. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. 268 с.
5. Макроекономіка та макроекономічна політика: Навч. посіб. / Наук. ред. А.Ф. Мельник. К.: Знання, 2008. 699 с.
6. Макроекономіка: базовий курс: навч. посіб. / проф. І.Й. Малий, проф. І.Ф. Радіонова, доц. Т.Ф. Куценко, доц. Н.В. Федірко та ін. К.: КНЕУ, 2016. 246 с.
7. Міжнародна макроекономіка. Навч. посіб. Видання 3-тє перероб. та доп. К.: Центр учбової літератури, 2012. 400 с.
8. Приходько В.П., Шинкар В.А. Макроекономіка: Навчальний посібник. Ужгород: Поліграфцентр «Ліра», 2014. 248 с.

Додаткові:

9. Базилевич В. Д., Базилевич К. С., Баластрик Л. О. Макроекономіка. К.: Знання, 2007. 703 с
10. Будаговська С., Кілієвич О., Луніна І. Мікроекономіка і макроекономіка: підручник. К.: Основи, 2003. 518 с.
11. Гронтковська Т. Е., Косік А. Ф. Макроекономіка: Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2010. 672 с.
12. Економічна теорія: практикум (тести і задачі): навч. посіб. / за ред. О. Ватаманюка. Львів: Інтелект-Захід, 2010. 374 с.
13. Калініченко О.В., Плотник О.Д. Макроекономіка. Практикум.: Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2010. 656 с.
14. Мікроекономіка і макроекономіка: Підручник для студентів екон. спец. закладів освіти / За заг. ред. С. Будаговської. К.: Основи, 2004. 518 с.

Інформаційні ресурси

15. Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>
16. Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>
17. Студентська електронна бібліотека URL: <http://www.lib.ua-ru.net/>
18. Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>
19. Державний служба статистики URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
20. Інформаційні ресурси у цифровому репозиторії бібліотеки ВНУ імені Лесі Українки. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua>
21. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>.